

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets woningbouw Tussen de Gasten te Zuidhorn

projectnummer: P001131

Onderwerp: Beknopte natuurtoets woningbouw Tussen de Gasten te Zuidhorn

Datum: 06-10-2022

Inleiding

KADER

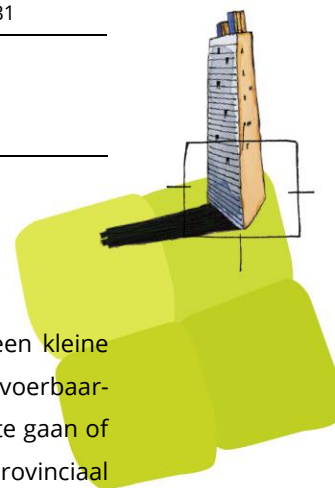
Initiatiefnemer is van plan op de percelen ten westen van De Nieuwe Gast in Zuidhorn een kleine woonwijk te bouwen. Hiervoor wordt een planologische procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een natuurtoets uitgevoerd. Het doel hiervan is ook om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 21 september 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren half bewolkt, circa 18°C, droog en er stond een matige wind.

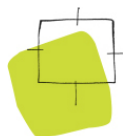
PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied bestaat uit twee percelen grasland ten westen van De Nieuwe Gast (zie figuur 1). Het plangebied wordt aan de oost- en zuidzijde begrensd door watergangen, aan de westzijde door een woonerf en een watergang en aan de noordzijde door een weg. De twee percelen worden door een sloot van elkaar gescheiden. Langs de weg aan de zuidzijde staat jonge opgaande beplanting. Bebouwing is niet aanwezig.

De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van nieuwe woningen, toegangswegen, watergangen en parkeergelegenheid op het terrein (zie figuur 2). De huidige watergang aan de oostzijde wordt gedempt, de sloot tussen de percelen wordt vergraven, langs de westzijde worden een nieuwe watergang gerealiseerd en aan de zuidzijde worden parkeerstroken aangelegd. Hiervoor wordt de weg aan de zuidzijde verwijderd en wordt de opgaande beplanting langs de weg gekapt. Verder wordt voor deze ontwikkeling grond vergraven en overige vegetatie verwijderd.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

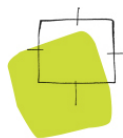




Figuur 1. Kaart met de locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl



Figuur 2. Ontwerp van de nieuwe woningen



Soortenbescherming

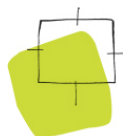
Onderdeel van de Wet natuurbescherming is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (artikel 3.1-3.4 Wnb);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5-3.9 Wnb);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (artikel 3.10-3.11 Wnb).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (artikel 3.11 Wnb). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in artikel 3.10, eerste lid Wnb.



Foto's 1 tot en met 4. Impressie van het plangebied op 21 september 2022. Boven de te dempen sloot aan de oostzijde en daaronder het zicht op de graslanden



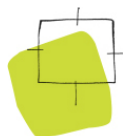
Foto's 5 t/m 8. Impressie van het plangebied op 21 september 2022. Boven de zuidzijde van het plangebied en de sloot tussen de percelen. Onder de sloot langs de noordwestzijde en de sloot langs noordzijde van het plangebied.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Database Flora en Fauna² (© NDFF 27 september 2022) blijkt dat in de omgeving van het plangebied (0-1 km) verschillende beschermde dier- en plantensoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, een amfibie (poelkikker) en enkele planten.

Het plangebied bestaat grotendeels uit grasland en een aantal sloten. De vegetatie in het grasland bestond voornamelijk uit een aantal algemene gras- en kruidensoorten, zoals echte kamille, paardenbloem, Engels raaigras, kleine kruiskruid, smalle weegbree en haagwinde. De slootkanten zijn voornamelijk met algemene grassoorten als kropaar en kruiden als harig wilgenroosje, rode klaver en ridderzuring begroeid. In de sloot aan de noordzijde van het plangebied is grote lisdodde en riet waargenomen. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. De

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.



opgaande beplanting aan de zuidzijde van het plangebied bestaat uit een enkele populier en jonge bomen, waaronder Prunus, langs de Aviorstraat.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn de beschermde plantensoorten dreps, knolspirea en wilde ridderspoor bekend (NDFF). Dreps komt voor op open plekken op akkers, in spaarzaam begroeide bermen en op braakliggende grond. Knolspirea komt voor op zonnige plaatsen op droge en matig voedselarme grond in kalkgraslanden. Wilde ridderspoor is een soort die voorkomt op zonnige plaatsen op matig voedselrijke omgewerkte zandige klei, voornamelijk op akkers en ruderaal plaatsen. Deze soorten zijn door afwezigheid van geschikte groeiplaatsen niet in het plangebied te verwachten. Andere beschermde plantensoorten zijn gezien de voedselrijkdom en de terreingesteldheid ook niet in het plangebied te verwachten.

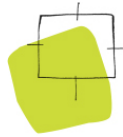
Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bekend uit de directe omgeving van het plangebied, waaronder buizerd, ransuil en boomvalk (NDFF). In het plangebied is geen bebouwing aanwezig die mogelijkheid biedt voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus of gierzwaluw, om een nest in te maken. In de bomen zijn tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen die geschikt kunnen zijn voor roofvogels of uilen met jaarrond beschermde nesten. Het plangebied is marginaal geschikt als foerageergebied van een aantal soorten roofvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals sperwer en buizerd. Weidevogels als Kievit en tureluur zijn vogelsoorten die op graslanden broeden. Deze worden door hun (grote) verstoringgevoeligheid, de nabijheid van bebouwing en de activiteit bij de school ten zuiden van het plangebied, niet broedend in het plangebied verwacht.

In de sloten rondom het plangebied kan wel een aantal algemeen voorkomende watervogels broeden, zoals wilde eend en meerkoet. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Een aantal vleermuissoorten, waaronder gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis, is in de omgeving van het plangebied waargenomen (NDFF). Het plangebied biedt geen geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen door het ontbreken van bebouwing. De bomen hebben ook geen holtes en/of scheuren die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats.

Het plangebied vormt mogelijk wel een klein onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen die in open gebieden kunnen foerageren, zoals rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Mogelijke vliegroutes zijn niet aanwezig door het ontbreken van aaneengesloten rijen opgaande beplanting of brede watergangen.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis en huisspitsmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen

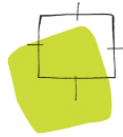


een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming. Een aantal niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten is bekend uit de directe omgeving van het plangebied, namelijk haas, otter en steenmarter (NDFF). De graslanden liggen geïsoleerd tussen woonwijken en wegen. Vanwege de geringe grootte van het plangebied en de verstoring die uitgaat van de omringende bebouwing en bewegingen van mensen en voertuigen, is geen sprake van voldoende openheid en rust dat een leefgebied van haas kenmerkt. Hierdoor wordt haas niet in het plangebied verwacht. Haas is wel te verwachten in het grotere open en weinig verstoorde agrarische gebied ten noorden en noordoosten van het plangebied. In het plangebied zijn geen gebouwen of houtstapels aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor steenmarter of andere marterachtigen. Het plangebied vormt mogelijk wel een klein onderdeel van het foerageergebied van steenmarter. Geschikt leefgebied voor otter, zoals brede watergangen met geschikte verblijfplaatsen en oeverzones die voldoende dekking geven, is niet in het plangebied aanwezig. Aanwezigheid van andere niet-vrijgestelde zoogdiersoorten kan op basis van het ontbreken van geschikt leefgebied en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) worden uitgesloten.

Er zijn waarnemingen van enkele algemene amfibiesoorten bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied, zoals bastaardkikker en gewone pad (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn meerdere groene kikkers in de sloten aan de oostzijde van het plangebied waargenomen. Deze algemene soorten kunnen zich voortplanten in de watergangen in en rondom het plangebied. Daarnaast kunnen deze soorten de groene randen van het plangebied, zoals de oevers, als landbiotoop gebruiken. Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de niet-vrijgestelde amfibiesoort poelkikker (NDFF). Deze soort is waargenomen in de wateren circa 170 m ten zuiden van het plangebied. De sloot aan de oostzijde van het plangebied is geschikt als voortplantingswater voor poelkikker. Daarnaast zijn de oevers van de watergang geschikt als landbiotoop voor poelkikker.

Andere beschermde amfibiesoorten zijn gezien de inrichting van het terrein en/of het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet in het plangebied te verwachten.

Waarnemingen van beschermde soorten uit de soortengroepen vissen, ongewervelden en reptielen zijn niet bekend vanuit de omgeving van het plangebied (NDFF). Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop zijn deze ook niet in het plangebied te verwachten.



TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen vleermuisverblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van vogels verloren. Mogelijk gaat wel voortplantingswater en landbiotoop van poelkikker verloren als gevolg van het dempen van de oostelijke watergang. Daarom is nader onderzoek naar poelkikker nodig. Op basis van het nader onderzoek naar deze soort, wordt bepaald of een ontheffing voor de Wet natuurbescherming nodig is.

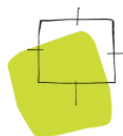
Weidevogels zijn niet broedend in het plangebied te verwachten. Negatieve effecten op weidevogels als gevolg van de plannen kunnen dan ook worden uitgesloten.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor sperwer en buizerd. Het plangebied vormt echter hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soorten en bovendien is in de directe omgeving in ruime mate alternatief en deels ook hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden dan ook niet op.

Voor de overige vogelsoorten, zonder jaarrond beschermd nest, geldt dat indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan worden voorkomen door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen die in open en bebouwde gebieden foerageren. Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor eventueel te verwachten vleermuissoorten. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen, als gevolg van de werkzaamheden, treden niet op. Het plangebied is door het intensieve gebruik en het grotendeels ontbreken van dekking hooguit marginaal geschikt als foerageergebied van steenmarter en bovendien is in de omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied van een hogere kwaliteit aanwezig. Verder zijn geen rijen opgaande beplanting of brede watergangen aanwezig die kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes kunnen dus worden uitgesloten.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibie- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de



vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Groningen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wet natuurbescherming en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

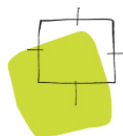
Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Groningen uitgewerkt in de Provinciale Omgevingsvisie 2021 en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2021. Van belang is dat de provincie geen externe werking kent voor het NNN.

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt verder buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en weidevogel- en akkervogelleefgebieden.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Leekstermeergebied dat circa 6,4 km ten zuiden van het plangebied ligt. Het meest nabijgelegen NNN-gebied ligt circa 3,2 km ten zuiden van het plangebied. Het meest nabijgelegen NNN-beheer aanpassingsgebied ligt circa 2 km ten zuidoosten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' betreft een gebied met bos dat circa 1,8 km ten noordoosten van het plangebied ligt. Het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied ligt 850 m ten noordwesten van het plangebied.



TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied Leekstermeergebied. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de grote afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Een eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom is een AERIUS-berekening gemaakt waaruit blijkt dat tijdens de gebruiksfase geen sprake is van stikstofdepositie boven 0,00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitat-typen van Natura 2000-gebieden³.

Gezien de grote afstand tot het NNN, natuur buiten het NNN, weidevogelleefgebied en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten op dergelijke gebieden te verwachten.

Beschermde houtopstanden

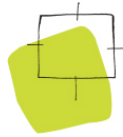
De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom. In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Groningen is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 21 september 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens is een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied verkregen om de toetsing aan de Wet natuurbescherming op te baseren.

Uit deze toetsing komt naar voren dat als gevolg van het dempen van de oostelijke watergang mogelijk voortplantingswater en landbiotoop van poelkikker verloren gaat. Daarom is nader onderzoek naar deze soort nodig om te bepalen of deze in het plangebied voorkomt. Op basis van het nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wet natuurbescherming nodig is.

³ Berekening stikstofdepositie Tussen de Gasten, BügelHajema Adviseurs (2022).



Verder moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli. Het is ook mogelijk voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken om te voorkomen dat vogels gaan broeden. Hierbij bestaat echter het risico dat er alsnog vogels tot broeden komen, bijvoorbeeld als werkzaamheden onverwachts enkele dagen worden onderbroken. In dat geval kan het zijn dat de werkzaamheden (gedeeltelijk) moeten worden stilgelegd.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Uit de Aeries-berekening blijkt dat geen sprake is van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/jaar in Natura 2000-gebieden. Een nadere analyse in het kader van de gebiedsbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Omgevingsverordening provincie Groningen.